

Fjármála- og efnahagsráðuneytið
Arnarhvoli við Lindargötu
101 Reykjavík

Efni: Umsögn í samráðsgátt um áform um lagasetningu – Drög að frumvarpi til laga um verðbréfasjóði.

Vísað er til máls nr. 44/2021 er varðar áform fjármála- og efnahagsráðherra um að leggja fram frumvarp til laga um verðbréfasjóði. Vegna fyrirhugaðrar lagasetningar telur Kvika banki hf. („Kvika“) nauðsynlegt að koma sjónarmiðum sínum við frumvarpsdrögin á framfæri.

Kvika hefur fengið þær upplýsingar að Samtök fjármálafyrirtækja muni skila inn umsögn í nafni félagsmanna sinna. Því til viðbótar vill Kvika koma á framfæri athugasemdum við 2. mgr. 15. gr. frumvarpsdraganna. Í drögunum er greinin svohljóðandi:

„Meiri hluti stjórnarmanna rekstrarfélags verðbréfasjóða skal vera óháður móðurfélagi. Stjórnarmaður í rekstrarfélagi verðbréfasjóða má ekki vera í stjórn eða lykilstarfsmaður móðurfélags rekstrarfélagsins.“

Samkvæmt greinargerð með frumvarpsdrögunum virðist ákvæðinu vera ætlað að viðhalda gildandi rétti en ofangreind regla kom inn í íslenskan rétt með lögum nr. 128/2011 um verðbréfasjóði. Ekki eru færðar sérstakar ástæður fyrir því í greinargerðinni af hverju lagt er til að halda eigi þessu réttarástandi óbreyttu en Kvika telur að ákvæði þessu þurfi að breyta eða eftir atvikum fella alfarið úr frumvarpsdrögunum. Fyrir þessari skoðun eru aðallega neðangreind rök.

Þann 19. maí 2017 tóku gildi á Íslandi lög nr. 24/2017 um evrópskt eftirlitskerfi á fjármálamarkaði. Tilgangur laganna er „að lögfesta evrópskt eftirlitskerfi á fjármálamarkaði“ enda sé því „ætlað að vernda hagsmuni almennings og fjármálamarkaðarins með því að stuðla að stöðugleika og heilbrigði fjármálakerfisins á innri markaði Evrópska efnahagssvæðisins“ eins og fram kemur í 1. gr. laganna. Þá er í 2. gr. laganna taldar upp þær evrópsku eftirlitstofnanir sem löggin taka til. Ein þerra er Evrópska bankaeftirlitsstofnunin (EBA). Samkvæmt greinargerð með ofangreindum lögum er EBA „ætlað að stuðla að skilvirkni og heilbrigði innri markaðarins, tryggja að fjármálastarfsemi fari fram í samræmi við lög og reglur, beita sér fyrir því að efla alþjóðlegt eftirlit, koma í veg fyrir eftirlitshögnun (e. regulatory arbitrage) og stuðla að jöfnum skilyrðum fyrir samkeppni. Þá er EBA ætlað að beita sér fyrir því að starfað sé af heilindum á fjármálamarkaði og að fjármálamarkaður sé starfræktur á skilvirkan og gagnsæjan hátt, sjá um að eftirlit sé með lánveitingum og önnur áhætta sé háð eftirliti og auka neytendavernd.“ Á grundvelli lagasetningarinnar hafa yfirvöld og fjármálastofnanir tekist á hendur þær skyldur að leita allra leiða til að fara eftir viðmiðunarreglum og almennum tilmælum.

Það er gegnumgangandi í viðmiðunarreglum EBA að gott innra skipulag fjármálafyrirtækja sé nauðsynlegt fyrir fjármálakerfið í heild. Meðal þeirra viðmiðunarreglna sem EBA hefur sett eru viðmiðunarreglur EBA um innri stjórnarhætti fjármálafyrirtækja (EBA/GL/2017/11) (hér eftir

„viðmiðunarreglurnar“). Viðmiðunarreglurnar tóku gildi 30. júní 2018 og tóku við af leiðbeinandi tilmælum Fjármálaeftirlitsins um innri stjórnarhætti fjármálafyrirtækja. Með gildistöku nýju viðmiðunarreglnanna fólst m.a. sú áherslubreyting að viðmiðunarreglurnar gilda ekki einungis um fjármálafyrirtæki ein og sér heldur til allrar samstæðu fjármálafyrirtækis. Ber stjórn móðurfélags ábyrgð á stjórnarháttum samstæðunnar.

Í stuttu máli má segja að viðmiðunarreglunum sé ætlað að sjá til þess að samræmis sé gætt í innra stjórnskipulagi fjármálafyrirtækja í takt við gildandi lög og girða fyrir þá veikleika sem kunna að leynast í stjórnarháttum og geta leitt til óþarfrar eða óviðeigandi áhættutöku í fjármálakerfinu. Með því að fylgja reglunum er einnig talið líklegt að hægt sé að bregðast fyrr við mögulegum skaðlegum áhrifum slæmra stjórnarhátta.

Þannig er til að mynda tekið fram að stjórnskipulag fjármálafyrirtækis á ekki að vera þannig úr garði gert að það geti hindrað getu stjórnar þess til að stýra áhættu eða hafa umsjón með áhættuþáttum samstæðunnar í heild. Þess skal jafnframt gætt að innbyrðis tengsl félaga innan samstæðu, hvort sem það er vegna viðskipta eða annars, leiði ekki til þess að stjórnskipulagi fjármálafyrirtækisins sé stefnt í voða eða það bitni á eftirliti með áhættu samstæðunnar.

Af öllu framangreindu er það því mat Kviku að verði frumvarpsdrögunum ekki breytt á þá leið að fallið verði frá því að hvorki stjórnarmanni né lykilstarfsmanni móðurfélags sé heimilt að sitja í stjórn rekstrarfélags og að meiri hluti stjórnarmanna rekstrarfélags verðbréfasjóða skuli verða óháður móðurfélagi þess, leiði það sjálfkrafa til réttaróvissu. Þannig mun réttarstaðan vera sú að ósamræmi verður á milli nýrra laga um verðbréfasjóði og gildandi laga nr. 24/2017 um evrópskt eftirlitskerfi á fjármálamarkaði og viðmiðunarreglnanna sem gilda hér á landi. Sú staða yrði óviðunandi og telur Kvika einsýnt að breyta þurfi frumvarpsdrögunum hvað þetta varðar.

Að endingu vill Kvika taka fram að gangi fyrirhugaður samruni félagsins við TM hf. og Lykil fjármögnun hf. eftir mun hið sameinaða félag mjög líklega vera skilgreint sem fjármálasamsteypa í skilningi laga nr. 61/2017 um viðbótareftirlit með fjármálasamsteypum. Í því felst m.a. að sérstakar reglur munu gilda um viðbótareftirlit með samstæðu Kviku, m.a. vegna sk. smitáhrifa innan samsteypu og hættu á hagsmunaárekstrum vegna viðskipta innan samsteypunnar. Séríslenskar reglur um óhæði stjórnarmanna rekstrarfélaga eru í mótsögn við þær skyldur sem framangreind lög fela í sér.

Áskilinn er réttur til að koma að frekar athugasemdum telji Kvika þörf á því.

Virðingarfyllt,
f.h. Kviku banka hf.

Marinó Örn Tryggvason, forstjóri